

DOI 10.37491/UNZ.72.11
УДК 339.543

Олександр ПУНДА¹,
Дар'я АРЗЯНЦЕВА²

РОЗВИТОК СИСТЕМИ МИТНИХ ЕКСПЕРТИЗ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Досліджуються питання удосконалення системи митних експертиз в Україні в контексті дотримання вимог Європейського Союзу. Одним із елементів такого адаптаційного процесу є імплементація норм європейських регламентів із питань організації та проведення експертиз митними лабораторіями та використання передового національного досвіду регулювання діяльності таких митних установ. Визначено, що сучасне співробітництво в галузі гармонізації національного законодавства з вимогами Європейського Союзу в галузі експертної діяльності підштовхує до формування уніфікованого розуміння змісту експертних компетенцій, програм підготовки та атестації експертів, а також взаємної акредитації експертних структур. Це дозволяє визнавати методичне забезпечення експертної діяльності та отримувати висновки експертів на основі досліджень, проведених у митних лабораторіях інших країн. Для цього в рамках гармонізації необхідна уніфікація процедур апробації та валідації

¹ доктор юридичних наук, доцент, провідний науковий співробітник,
Університет державної фіскальної служби України (м. Ірпінь)
oleksandrpunda@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0002-9175-3141>.

² кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування,
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
ardasha2001@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0001-8014-7544>.

методик дослідження товарів. Наголошено, що важливим питанням є взаємна валідація методик дослідження в рамках експертиз і їх добровільна сертифікація в органах підтвердження відповідності держав-членів Світової організації торгівлі. Тому, пріоритетним завданням розвитку інституту митної експертизи в Україні є підвищення достовірності висновків експертів і попередження експертних помилок. Визначено, що судова практика розгляду справ у митній сфері свідчить про наявність процедурно-правових, організаційних і методичних помилок при призначенні, організації та проведенні митних експертиз.

Основними міжнародними трендами в розвитку інституту експертизи як експертної форми спеціальних знань, є зближення англо-американської та континентальної систем права в питаннях експертизи. Доведено необхідність закріплення в митному законодавстві право декларанта ставити власні питання при призначенні експертизи, бути присутнім при проведенні відібрання зразків або досліджень у рамках експертизи, знайомитися з використовуваними методиками і інструментальними засобами проведення досліджень.

Ключові слова: митні лабораторії, митний контроль, експертиза, відібрання зразків, акредитація експертних установ.

У сучасних умовах розвитку міжнародних економічних відносин забезпечення сприятливих умов для вільного переміщення товарів через кордон країни є запорукою її успішного включення до глобальних та європейських економічних процесів. У цьому контексті важливого значення набуває питання побудови ефективної системи митного контролю з метою запобігання порушень національного законодавства та підвищення рівня фінансової стійкості бюджету країни.

Актуальність дослідження порядку здійснення митних експертиз в Україні обумовлюється низкою чинників. По-перше, динамічний розвиток господарських відносин міжнародної торгівлі, транзитні можливості України, гостра проблема боротьби зі економічною та транснаціональною злочинністю вимагають постійного удосконалення методичних засад організації розслідування протиправної діяльності. Митним експертизам відведено у всіх цих процесах винятково важливе значення, а отже, правові норми в цій сфері повинні бути спрямовані на те, щоб коригувати організаційно-правові та оперативні заходи відповідно до вимог сьогодення. По-друге, нормативно-правові акти, що визначають порядок організації забезпечення проведення митних експертиз в Україні, вимагають свого удосконалення на основі цілісної системи концептуального розвитку.

Практичне значення удосконалення системи митних експертиз в Україні та формування дорожньої карти її реалізації полягає у сприянні законодавчому закріпленню, визначенню та врегулюванню пріоритетного напрямку діяльності держави, а саме порядку здійснення митних експер-

тиз та використання їх результатів у процесі організації митного контролю.

Питання щодо митних експертиз в Україні досліджували у своїх роботах А. Брачук, В. Дишлова, В. Драганов, А. Дусик, Г. Карпенко, О. Шевчук та інші. Водночас зазначені наукові розробки мали місце до проведення чергового етапу реформування митних та податкових органів України. Автори не приділяли уваги питанням удосконалення системи митних експертиз в Україні в контексті дотримання вимог Європейського Союзу.

Метою статті є узагальнення теоретичних та практичних підходів щодо формування цілісної системи митних експертиз в Україні в контексті дотримання вимог Європейського Союзу.

Україна стала активним учасником загальноєвропейського процесу розбудови ефективної системи здійснення митного контролю. Це породжує об'єктивну необхідність адаптації української системи нормативного регулювання у всіх сферах суспільно-політичного та економічного життя, а серед інших — і у сфері організації та проведення експертиз митними під час переміщення товарів, через митний кордон Європейського Союзу. Одним із елементів такого адаптаційного процесу є імплементація норм європейських регламентів із питань організації та проведення експертиз митними лабораторіями та використання передового національного досвіду регулювання діяльності таких митних установ. Постає низка проблем, що обумовлюються особливостями ментального, соціального, культурно-правового тощо характеру, які, у свою чергу, пов'язані з певними відмінностями у розвитку української експертної системи та європейської експертної спільноти. Відповідно перед Україною постає нагальна потреба у вирішенні проблем, спричинених необхідністю врахування європейських підходів у сфері організації та проведення експертиз митними лабораторіями.

Для розуміння сутності проблем імплементації норм європейського законодавства з питань організації та проведення експертиз митними лабораторіями у вітчизняне законодавство та виокремлення шляхів їх вирішення доцільно проаналізувати положень окремих регламентів Європейського Союзу, зокрема таких, як: Митний кодекс Євросоюзу (*Union Customs Code*) і Регламенту Ради (ЄС) щодо митних заходів стосовно товарів з підозрою на порушення певних прав інтелектуальної власності та заходів, що мають вживатися стосовно товарів, які порушують такі права (*Regulation (EU) № 608/2013 of the European Parliament and of the Council of 12 June 2013 concerning customs enforcement of intellectual property rights and repealing Council Regulation (EC) № 1383/2003*).

Окрема увагу приділимо аналізу нормативного регулювання діяльності спеціалізованої організації Європейське об'єднання митних лабораторій (повна назва: C2020 CPG/002 — *Customs Laboratories European Network (CLEN)*) та протокольним рішенням і доповідям Робочої групи з митних питань Європейської економічної комісії (повна назва: *Working Party on Customs Questions affecting Transport*).

Також наголосимо, що нормативно-правова система Європейського Союзу не використовує категорії «податкових» або «митних» експертиз. Замість цього мова йде про регулювання та координацію діяльності митних лабораторій та провадження фінансових (економічних) експертиз, які є еквівалентом поширених в Україні судово-бухгалтерських досліджень.

Усі митні лабораторії в Європейському Союзі надають наукову експертизу для підтримки роботи своїх місцевих митних органів та обміну інформацією та досвідом зі своїми європейськими колегами для полегшення та координації дій як на національних, так і на спільних Європейських кордонах. Хоча в цілому в кожній країні-члені Європейського Союзу митні лабораторії виконують однакові види експертних досліджень, однак правила провадження та призначення митних експертиз не є завжди ідентичними. Через різницю між місцевими законами та митно-податковою політикою, а також значними відмінностями в кількості та типах товарів, що надходять або залишають окремі держави-члени, у Європейському Союзі існує необхідність диференціювати як кількість персоналу, в тому числі самих експертів, асортимент обладнання, яке вони використовують, і аналітичні методи, для яких вони спеціалізуються, та акредитовані.

Базовою нормою, яка визначає принципи та завдання проведення митних експертиз, є ст. 134 Митного кодексу Євросоюзу. Відповідно до неї принциповими положеннями здійснення митного контролю (а експертна діяльність у Європейському Союзі є одночасно й елементом, і засобом забезпечення митного контролю) є такі: «З моменту, коли товари надходять на митну територію Європейського Союзу, вони підлягають митному контролю. У разі необхідності, щодо них можуть бути вжиті такі заборони й обмеження (у тому числі відібрання зразків для проведення досліджень), виправдані на підставі, необхідності забезпечення: суспільної моралі, громадського порядку або суспільної безпеки, охорони здоров'я та життя людей, тварин або рослин, охорони навколишнього середовища, захисту культурних скарбів, що мають художню, історичну або археологічну цінність, а так само для захисту промислової та комерційної власності, контролю над прекурсорами наркотичними засобами, товарів, що порушують окремі права інтелектуальної власності, грошовими коштами, а також здійснення заходів із збереження рибальства і управління цими ресурсами з комерційною метою.

Товари залишаються під митним наглядом, якщо необхідно визначити їх митний статус і не пропускаються без згоди митних органів. ...Товари за походженням з інших країн залишаються під митним контролем, поки не змінюється їх митний статус, або поки вони не будуть вивезені з митної території Європейського Союзу або знищені.

Щодо товарів під митним контролем, то компетентні експертні органи можуть з дозволу митного органу в будь-який час оглянути товар або брати зразки, з метою визначення їх тарифної класифікації, митної вартості або митного статусу» [1].

Також можливість взяття зразків товарів для проведення експертних досліджень визначені у ст. ст. 189 («Огляд та взяття проб товарів»),

190 («Частковий огляд та взяття проб товарів») та 193 («Визнання результатів досліджень») Митного кодексу Євросоюзу.

Щодо функціонування системи охорони та захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності, то питання проведення експертних досліджень визначені Регламентом № 608/2013.

Так, у ст. 19 Регламенту № 608/2013 «Огляд та відбір проб товарів, випуск яких було призупинено або які були затримані» зазначено, що:

«1. Митні органи надають власникові рішення і декларанту або власнику товарів можливість оглянути товар, випуск якого було призупинено або який було затримано.

2. Митні органи можуть брати проби і зразки, які представляють товари. Вони можуть надавати або відправити такі зразки власникові рішення, за запитом власника і виключно з метою аналізу і полегшення подальшої процедури щодо контрафактних і піратських товарів. Будь-який аналіз цих проб здійснюється під відповідальність власника рішення.

3. Власник рішення повинен, якщо тільки обставини не роблять це неможливим, повернути зразки, зазначені в пункті 2, митним органам одразу після завершення аналізу зразків, але не пізніше, ніж товар буде випущений в обіг або закінчиться термін їх затримання» [2].

Щодо функціонування системи охорони та забезпеченням безпечності харчових продуктів, у Європейському Союзі у 2002 році було прийнято Регламент № 178/2002, основними аспектами якого стало створення Європейської агенції безпеки харчової продукції (*European Food Safety Authority*) та забезпечення більшої прозорості та відслідковування якості продукції (яка виробляється, імпортується в Європейському Союзі, або транспортується через його територію) від її виробництва до кінцевого споживача. Європейська агенція безпеки харчової продукції у своїй діяльності охоплює сфери безпеки харчової продукції та кормів, здоров'я тварин, захисту та здоров'я рослин.

Європейський Союз запровадив жорстку обов'язкову систему маркування, що базується на процесі виробництва, а не на продукті, та включає широкий спектр продуктів з небагатьма винятками. У Європейському Союзі вимоги щодо маркування стосуються продуктів харчування, кормів, харчових добавок, підсилювачів смаку, продуктів, виготовлених на основі ГМО, а також продуктів харчування, що продають торговельні мережі та ресторани. Законодавство Європейського Союзу щодо маркування харчових продуктів та відповідних експертних досліджень включає Регламент № 1169/2011 про надання споживачам інформації про харчові продукти, який інкорпорував положення двох директив:

— Директива 2000/13 маркування, представлення та рекламування харчових продуктів (застосовувалась до 12 грудня 2014 р.);

— Директива 90/496 — зазначення харчової цінності продуктів на упаковці.

Важливим нормативним елементом регламентування принципів проведення митних експертиз є Регламент № 1294/2013 відомий як Митниця 2020 (*Customs 2020*).

Customs 2020 — це програма співпраці з Європейським Союзом, яка надає національним митним адміністраціям можливість створювати та обмінюватися інформацією та досвідом, у тому числі і для проведення митних експертиз [3].

Ця програма співпраці дозволяє спільно розвивати та використовувати основні транс'європейські інформаційні системи та створювати мережі, об'єднуючи національних службовців митних лабораторій з усієї Європи («*Customs 2020*» має бюджет у розмірі 547,3 млн євро. Поточна програма охоплює період 2014–2020 років).

Customs 2020 є основним нормативним джерелом регулювання організаційної та експертної діяльності Європейського об'єднання митних лабораторій (повна назва C2020 CPG/002 — *Customs Laboratories European Network (CLEN)* (E03054).

Customs Laboratories European Network організаційно співпрацює із Всесвітньою митною організацією, і фактично є організаційною структурою для координації діяльності митних лабораторій держав-членів Європейського Союзу (ЄС) (у формі оперативних нарад — *Meeting-Minutes* [4]).

Основним досягненням CLEN вважається створення Спільної політики якості на основі міжнародного стандарту ISO 17025, а також уніфікації методів дослідження товарів і відбору проб (зразків) товарів з митною метою. Стандарт ISO 17025 детально описує вимоги, яким повинні відповідати лабораторії як умови гарантії своєї компетентності з технічного погляду і можливості видавати достовірні результати. Узагальнені вимоги стандарту, на перший погляд, дуже спрощують процедуру впровадження системи, проте організація повинна встановити заходи, які визначають використання політики якості, мети, результатів внутрішнього аудиту, аналізу даних, коригувальні та запобіжні дії і аналізу з боку керівництва для сприяння постійному поліпшенню [5]. Крім того, представники митних лабораторій беруть участь у виробленні політики щодо однакового тлумачення стандартів Європейського Союзу в галузі вимог до товарів.

Стандарт ISO 17025 передбачає загальні вимоги до компетентності лабораторій у проведенні випробувань і / або калібрування, включаючи відбір зразків, випробування й калібрування, що проводяться за стандартними методиками, нестандартним методикам і методиками, розробленими лабораторією.

Лабораторія повинна:

— мати у своєму розпорядженні керівний і технічний персонал, який має повноваження й ресурси, необхідні для виконання своїх обов'язків, включаючи впровадження, підтримання та покращення системи менеджменту, і виявлення випадків відступів від системи менеджменту або процедур проведення випробувань та/або калібрування, а також для ініціювання дій щодо попередження або зменшення таких відступів;

— мати у своєму розпорядженні засоби, що забезпечують свободу керівництва і співробітників від будь-якого неналежного внутрішнього й

зовнішнього комерційного, фінансового або іншого тиску і впливу, який можуть мати негативний вплив на якість їх роботи;

— визначати політику та процедури, що дозволяють забезпечити конфіденціальність інформації та прав власності її замовників, включаючи процедури захисту електронного зберігання і передачі результатів;

d) визначати політику та процедури, що дозволяють:

— уникнути залучення в діяльність, яка знизила б довіру до її компетентності, неупередженості її суджень або чесності;

— визначати організаційну та управлінську структуру лабораторії, її місце у вищій організації і взаємозв'язку між менеджментом якості, технічною діяльністю і допоміжними службами.

Стандарт поширюється на всі лабораторії, незалежно від чисельності персоналу або видів їх діяльності в галузі випробувань та калібрування. У тому випадку, якщо лабораторія не здійснює один або більше видів діяльності, встановлених цим стандартом, таких як відбір зразків і проектування / розробка нових методик, вимоги відповідних розділів на них не поширюються.

Міжнародне співробітництво в галузі експертизи з митною метою дозволяє визнавати результати таких експертиз у державах, які беруть участь у такій співпраці. У першу чергу, це стосується держав-членів Європейського Союзу.

Ця співпраця виражається в однаковій стандартизації методик дослідження в рамках експертиз, акредитації лабораторій експертних структур митних органів та уніфікації атестації кадрів таких структур.

Ст. 7 «Прийнятні дії» програми *Customs 2020* передбачає, згідно з умовами, визначеними у щорічній робочій програмі, фінансову підтримку для окремих видів експертної діяльності: груп проектів, які в основному складаються з обмеженої кількості країн, що працюють протягом певного періоду часу для досягнення заздалегідь визначеної мети і з точно визначеним результатом, включаючи координацію або порівняльний аналіз під час проведення досліджень [2].

Діяльність CLEN організована у шести експертних напрямках:

Action 1: PLIADe — база даних методів проведення експертних досліджень (є спільним каталогом аналітичних методів спочатку розроблена Італійським митним агентством і нині організована Європейською комісією);

Action 2: Перевірки між показниками та методами проведення експертних досліджень;

Action 3: Налагодження мережі співпраці між експертними установами;

Action 4: Зв'язок та стратегія;

Action 5: Наукова експертиза;

Action 6: Європейська митна інвентаризація хімічних речовин (ECICS).

Важливим аспектом нормативно-правового регулювання є можливість узгодження різноманітних аспектів експертної діяльності через ме-

ханізми протокольних рішень, які не вимагають застосування ускладнених процедур розробки законодавчих або підзаконних актів.

Також у межах згаданого нами Європейського органу з безпеки харчових продуктів діє Науковий комітет та експертні групи. Науковий комітет несе відповідальність за загальну координацію, необхідну для узгодженості процесу підготовки наукових висновків, що стосуються встановлення процедур роботи та гармонізації методів роботи. Він готує наукові висновки з питань, які належать або до компетенції декількох експертних груп, або ж з питань, що не входять до компетенції жодної з них. У міру необхідній в разі, якщо питання не належить до компетенції жодної з експертних груп, він створює спеціальні робочі групи. У такому випадку для підготовки наукових висновків він спирається на експертизу таких робочих груп.

Науковий комітет складається з голів експертних груп і шести незалежних наукових експертів, які не входять до складу жодної з експертних груп.

На сьогодні функціонують такі експертні групи: група щодо харчових добавок, ароматизаторів, допоміжних технологічних елементів і матеріалів, які контактують з продуктами харчування; група щодо добавок і продуктів або речовин, які використовуються у кормах; група з питань здоров'я рослин, фітофармацевтичних продуктів та їх відходів; група з генетично модифікованих організмів; група з дієтичних продуктів, харчуванню та алергічних реакцій; група щодо біологічних ризиків; група щодо забруднюючих домішок у харчовому ланцюгу; група щодо здоров'я та добробуту тварин.

Протокольною формою регулювання питань щодо проведення митних експертиз відзначається також діяльність Європейської економічної комісії — однієї з 5 регіональних комісій ООН [6].

Експертні дослідження економічного характеру провадяться країнами-членами відповідно до національних вимог або в розрізі угод, пов'язаних з розслідуванням злочинних посягань у господарській сфері. Це такі нормативні акти, як Хартія захисту споживачів, схвалена Резолюцією Консультативної Асамблеї Ради Європи від 17 травня 1973 р. № 543, яка передбачає, що надання товарів чи послуг, у тому числі у фінансовій галузі, не має здійснюватися за допомогою прямого чи опосередкованого обману споживача, та Директива 2005/29/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 11 травня 2005 р., де щодо несправедливих видів торговельної практики зазначається, що фінансові послуги через їхню складність та властиві їм серйозні ризики потребують встановлення детальних вимог, включаючи позитивні зобов'язання торговця. Оманливі види торговельної практики утримують споживача від поміркованого і, таким чином, ефективного вибору (п.п. 9, 13, 14 преамбули зазначеної Директиви).

Також наголосимо, що у країнах Європейського Союзу відомі дві основні організаційні форми судової експертизи. Визначальним моментом для першої з них є орієнтація на спеціальні (в тому числі експертні) установи, для другої — орієнтація на конкретних фахівців, включених у спис-

ки судових експертів. У багатьох європейських країнах судові експерти одночасно є і офіцерами поліції. Сьогодні саме судово-експертні установи поліції європейських країн становлять реальну й ефективну основу організації судової експертизи.

Сучасне співробітництво в галузі гармонізації національного законодавства з вимогами Європейського Союзу в галузі експертної створює підстави для уніфікованого розуміння змісту експертних компетенцій, програми підготовки та атестації експертів, а також здійснювати взаємну акредитацію експертних структур. Це дозволяє взаємно визнавати методичне забезпечення експертної діяльності та отримувати висновки експертів, обґрунтованих з необхідною точністю за змістом і порівнянних за формою. Для цього в рамках гармонізації необхідна уніфікація процедур апробації та валідації методик дослідження товарів. Також важливим питанням є взаємна валідація методик дослідження в рамках експертиз і їх добровільна сертифікація в органах підтвердження відповідності держав-членів Світової організації торгівлі.

Актуальним завданням розвитку інституту експертизи є підвищення достовірності висновків експертів і попередження експертних помилок. Судова практика розгляду справ у сфері митної справи свідчить про наявність процедурно-правових, організаційних і методичних помилок під час призначення, організації та проведенні митних експертиз.

Основними міжнародними трендами в розвитку інституту експертизи, як експертної форми спеціальних знань, є зближення англо-американської та континентальної систем права в питаннях експертизи. Це виражається в прирівнювання юридичної ролі експертизи, призначеної суб'єктом, уповноваженим на це законодавством, і альтернативного спеціального дослідження, виконаного третьою стороною на запит другої сторони.

Другою формою такого зближення є те, що будь-який юридичний суб'єкт, чії конституційні свободи, права і/або законні інтереси зачіпає експертиза, на підставі міжнародних конвенцій, може розраховувати, що під час здійснення правосуддя із застосуванням експертизи будуть використовуватися публічні та сертифіковані (апробовані) методики дослідження в рамках експертизи. Крім того, важливим елементом попередження експертних помилок є його право задавати питання під час призначення експертизи, а також бути присутнім під час проведення досліджень у рамках експертизи і знайомитися, як з використовуваними методиками, їх юридичним обґрунтуванням, так і інструментальними засобами.

З метою ефективного нормативно-правового регламентування діяльності митних лабораторій, необхідно здійснити комплекс заходів, спрямованих на вдосконалення законодавчого регламентування окремих аспектів їх діяльності.

1. З цією метою необхідно привести діяльність митних лабораторій до вимог, яким повинна відповідати експертна установа визначеним Мін'юстом (з врахуванням особливостей завдань покладених на митні органи України).

Для реалізації цієї мети необхідно:

- здійснити перегляд строків проведення експертиз;
- здійснити перегляд правил відбору зразків / та багатоетапного аналізу зразків товарів (3 зразки — 2 для лабораторії і 1 на митниці) (кількість зразків для індикативної експертизи визначається виходячи з кількості працівників відповідних підрозділів);
- визначити характеристики, визначальні для класифікації окремих видів (категорій) товарів;
- провести градації митних лабораторій за типами прийнятої міжнародної класифікації;
- здійснити акредитації комерційних лабораторій та наукових установ у митних органах України для виконання експертиз, які економічно недоцільно проводити митними лабораторіями.

2. Необхідно здійснити заходи з включення експертних підрозділів ДФС до переліку суб'єктів судово-експертної діяльності з метою повноцінного проведення товарознавчих, інженерно-технічних та криміналістичної експертизи зброї.

Зазначені заходи мають призвести до віднесення експертів ДФСУ до Державного реєстру атестованих судових експертів Міністерства юстиції України. У результаті досягається повне інтегрування в систему національних експертних установ, широке використання у судових провадженнях висновків експертів ДФСУ, відсутність підстав оскарження рішень, винесених на підставі таких висновків, а так само підвищення авторитету та інституційної спроможності митних лабораторій ДФС.

3. Необхідно здійснити заходи з підвищення матеріально-технічного забезпечення роботи митних лабораторій ДФС через провадження закупки обладнання, що відсутнє на балансі митних лабораторій ДФС: формування плану фінансування митної лабораторії для забезпечення необхідним лабораторним обладнанням, його оновлення та формування плану фінансування розширення матеріально-технічної бази «регіональних» відділів та секторів.

Зазначені заходи мають призвести до виконання завдань із забезпечення провадження лабораторних дослідження й аналіз зразків для усіх митних та пов'язаних з ними завданнями.

4. Необхідно здійснити впровадження у практику мобільних лабораторій та відповідного запровадження у практику нового портативного обладнання (за зразками валіз слідчого або криміналіста), налагодження співпраці з метою підтримки кінологічних команд ДФС.

Зазначені заходи мають призвести до швидкого відстеження потенційних ризиків та збільшення взаємоузгодженості в діях експертів митної служби, що проводять процедури відбору та інспекторського складу митниць.

У кінцевому рахунку митні лабораторії повинні бути перетворені на повноцінні експертні установу, працівники якої (спеціалісти) мають бути включені до реєстру судових експертів, отримуючи доступ до апробованих судових методик.

Список використаних джерел

1. Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council of 9 October 2013 laying down the Union Customs Code (recast). *EUR-Lex*. URL : <http://bit.ly/2TPfHNE>.
2. Regulation (EU) N 608/2013 of the European Parliament and of the Council of 12 June 2013 concerning customs enforcement of intellectual property rights and repealing Council Regulation (EC) No 1383/2003. *EUR-Lex*. URL : <http://bit.ly/38PpasC>.
3. Regulation (EU) No 1294/2013 Of the European Parliament and of the Council of 11 December 2013 establishing an action programme for customs in the European Union for the period 2014-2020 (Customs 2020) and repealing Decision No 624/2007/EC. *Official Journal of the European Union*. 20.12.2013. L 347/209. *EUR-Lex*. URL : <http://bit.ly/2IKEFYf>.
4. Customs Laboratories Plenary Meeting. Report of the 20th Plenary Meeting of the Customs Laboratories European Network. *European Commission*. URL : <http://bit.ly/2Qb7zVl>.
5. Общие требования к компетентности испытательных и калибровочных лабораторий ISO/IEC 17025:2005. General requirements for the competence of testing and calibration laboratories (IDT). Межгосударственный Совет по стандартизации, метрологии и сертификации. Минск, 2009. 62 с. *ISO — International Organization for Standardization*. URL : <http://bit.ly/2TONyX2>.
6. Report of the Working Party on Customs Questions affecting Transport on its 149th session. *United Nations Economic Commission for Europe*. URL : <http://bit.ly/2TQx40B>.

Надійшла до редакції 12.11.2019

Oleksandr PUNDA

University of the State Fiscal Service of Ukraine

Daria ARZIANITSEVA

Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University Management and Law

Development of the System of Customs Examinations in Ukraine in the Context of Compliance with the Requirements of the European Union

The issues of improvement of the system of customs examinations in Ukraine in the context of compliance with the requirements of the European Union are researched. One of the elements of the adaptation process is the implementation of European regulations on the organization and conduct of examinations by customs laboratories and the use of the best national practices in regulating the activities of the customs institutions. It has been determined that modern cooperation in harmonizing national legislation with the requirements of the European Union in the field of expert activity encourages the formation of the unified understanding of the content of expert competencies, expert training and certification programs, as well as mutual accreditation of expert structures. This allows us to recognize the methodological support of expert activity and to obtain expert opinions on the basis of studies conducted in customs laboratories of other countries. To this effect, within the framework of harmonization there is a need for the unified procedures of approbation and valuation techniques for goods examining. It has been noted in the work that the mutual validation of research methods in the framework of examinations and their voluntary certification in the bodies of conformity assessment of the WTO member states is the matter of great importance. In this regard, the priority task of the development of the institute of customs examination in

Ukraine is to increase the reliability of expert opinions and the prevention of expert errors. It has been specified that the judicial practice of considering cases in the customs sphere indicates the presence of procedural, legal, organizational, and methodological errors in the appointment, organization and conduct of customs examinations. The main international trends in the development of the institution of examination as an expert form of specialist knowledge is the convergence of the Anglo-American and continental systems of law in matters of examination. The necessity of securing in the customs legislation the right of the declarant to pose their own questions when the examination is conducted, to be present during the selection of samples or studies as part of the examination, to get acquainted with the methods and tools used to conduct research has been proved.

Keywords: *customs laboratories, customs control, examination, sampling, accreditation of expert institutions.*